

Séta Balassagyarmat főutcája mentén

Balassagyarmat, Civitas Fortissima (a legbátrabb város) az ország északnyugati részén az Ipoly folyó mentén, a Nógrádi-medencében fekvő 18 ezer lakosú határváros. A jelentős történelmi múlttal, gazdag kulturális hagyományokkal, vallási sokszínűséggel rendelkező település a térség, oktatási, kulturális, gazdasági és egészségügyi központja.

A rézkor óta lakott település nevét a hét honfoglaló magyar törzs egyikéről, Gyarmatról, valamint a Balassa család nevéből eredeztetik. A török idők után a szlovákok mellett szerb, görög és német kereskedők, iparosok telepedtek itt le. Balassagyarmat 1790-ben lett Nógrád vármegye székhelye.

A város a trianoni békediktátum életbelépésével elvesztette az Ipoly jobb partjára települt városrészét és vonzáskörzetének felét. A második világháború utáni fejlesztésekből a város szinte kimaradt, de talán éppen ennek köszönheti, hogy megőrizte a XIX-XX. század fordulójának hangulatát, építészeti stílusjegyeit.

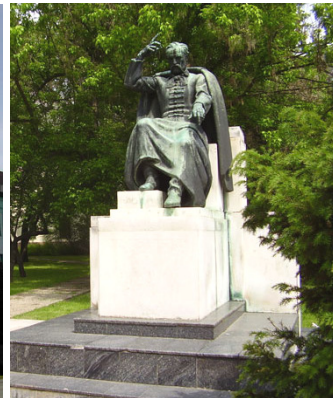
Bíróság épülete

1912., Hübner Jenő

Madách-szobor

1937., Sidló Ferenc

Vármegyeháza – műemlék

1832-35., Kasselik Ferenc, klasszicista

Vármegyeháza - műemlék

A város legtekintélyesebb műemlék épülete. 1832-35 között, klasszicista stílusban, Kasselik Ferenc tervei alapján építették a XVIII. századi császári kaszárnya helyére. Az U alakú, egyemeletes épületet 1894-ben alakították át, ekkor helyezték el a középizaliton a volutás oromzatot Nógrád megye címerével.

A klasszicista Régi Vármegyeháza nemcsak arra emlékeztet, hogy Balassagyarmat 1790-től egészen 1950-ig megyeszékhely volt, hanem a 19. századi magyar irodalom két óriására is. Az ember tragédiája írója, Madách Imre aljegyzőként, táblabíróként, majd megyei főbiztosként működött e falak között. Az épület mellett életnagyságú ülőszobra kéztartásával Madách főművében megfogalmazott hitvallását fejezi ki: "Ember küzdj, és bízva bízzál!" Ugyancsak a megyeházán dolgozott a 19. század végi magyar valóság varázslatos tollú írója, Mikszáth Kálmán. Itt közelről figyelhette meg a magyar nemességet, hogy aztán megírja mindig nagy feltűnést keltő tárcáit s elnéző realizmussal és sok humorral megrajzolt regényeit. Emlékét az épület előtt található mellszobra és a róla elnevezett utcában egykori lakóháza őrzi; a korszakot magát pedig a 19. század elején emelt, L alakú, klasszicista stílusú, Csillag-háznak nevezett, ma helytörténeti gyűjteménynek otthont adó egykori kisnemesi kúria idézi.

Pénzügyi palota

1912., Wälder Gyula, eklektikus

Angolkisasszonyok v. zárdája Civitas Fortissima emlékmű

1840., klasszicista

Párkányi Raab Péter

Zárda, iskola - műemlék

A városházával szemben áll az Angolkisasszonyok egykori zárdája, mely 1840-ben épült. Eredetileg katolikus nőnövelde volt, 1846-tól lett az Angolkisasszonyok zárdája. Az államosítás után leánykollégium, majd 1973-tól fiúkollégium kapott benne helyet. Jelenleg a Szent Imre Keresztény Általános Iskola és Gimnázium egyes osztályainak ad otthont.

Városháza

1914, Wälder Gyula, eklektikus

Római katolikus templom – műemlék j.

1740, barokk

Római katolikus templom – műemlék j.

A város valószínűleg középkori eredetű templomát 1634-ben, egy másik templom építését 1695-97-ben említették. A mai barokk stílusú templomot Balassa Pál kegyúr építette 1740-46 között, ünnepélyes felszentelése az emléktábla szerint 1752-ben történt. A templom 1759-ben kegyúri adományként két Maulbertsch képet kapott, s ugyanebben az évben Révay Antal püspök itt helyezte el az Olaszországból származó Szt. Felicián ereklyét.

A Kossuth utca sarkára érve érkezünk a Pannonia Motorkerékpár Múzeumnak helyet adó épülethez. A bejáratot az első íves kapu jelzi.

Evangelikus templom

1785, barokk

Szerb templom

1910

Mikszáth Kálmán Műv. Kp. És Könyvtár

közművelődés, rendezvények, kiállítások színtere

Evangelikus templom - műemlék j.

A Kossuth utcában tovapillantva láthatjuk meg, vagy kb. 200m sétával érünk az evangélikus templomhoz. Az egykori vármegyei vesztőhely dombjára 1785-ben kezdték építeni a barokk stílusú templomot, melyet egy évvel később, 1786. november hatodikán fel is szenteltek. Tornyát 1793-94-ben építették hozzá, a réz toronysisak 1808-ban készült. 1809-ben tűzvész áldozata lett, de 1912-re újból felépül. A templomot újkori támfal veszi körül.

Szerb templom – műemlék j.

A főutcáról nyíló közeli Szerb utcában bújk meg egy kis görögkeleti templom, melynek helyén egykor Magyarország egyik legnagyobb ilyen jellegű istentiszteleti helye állott, amelyet az egykori gazdag helyi görög

és szerb kereskedők emeltek. A közösség megfogyatkozása miatt 1908-ban lebontották, helyére 1911-ben a jelenlegi kistemplomot építették. A bejárat feletti aranyozott mozaikkép az elmúlt évtizedekben elpusztult. A torony előterében 1911-ből szerb nyelvű emléktábla, a szentélyfal külső síkján XVIII. századi sírkövek vannak elhelyezve. Jelenleg galériaként működik.